

■ Ἐπὶ τῆ Συνάξει τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (26 IB')

**Ὁ Χορὸς τῶν Ποιμένων
νὰ ἰδῆ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοια
τὸν παμμακάριστον Τόκον
τῆς Παναμώμου Νύμφης**

*«Νύμφης Πανάγνου τὸν πανόλβιον τόκον,
Ἴδεῖν ὑπὲρ νοῦν ἠξιωμένος Χορὸς,
Ἄγραυλος ἐκλονεῖτο, τῷ ξένῳ τρόπῳ.
Τάξιν μελωδοῦσάν τε τῶν Ἀσωμάτων,
Ἄνακτα Χριστὸν, ἀσπόρως σαρκούμενον».*

Τὸ εὐτυχὲς νεογέννητο παιδί τῆς Πάναγνης Μητέρας, σὰν ἀξιώθηκε νὰ δεῖ μὲ τρόπο ἀκατανόητο ἢ ὁμάδα τῶν ποιμένων, **ποὺ** ξενυχτοῦσαν ἔξω στοὺς ἀγρούς, ἀμέσως συνταράχθηκε ἀπὸ συμβὰν παράξενο. (Γιατὶ ἔβλεπαν) Ὁλόκληρη στρατιὰ Ἀγγέλων Ἀσωμάτων νὰ ὑμνοῦν μελωδικὰ τὸν Βασιλέα Χριστὸν ποὺ ἀσπόρως σάρκα ἐλάμβανε.

**Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου,
Ἐρμηνεία εἰς τὸ Τροπάριον α' τῆς Ὁδῆς Γ'
τοῦ Ἱαμβικοῦ Κανόνος τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως,
Ποιήματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ**

Ὁ χορός, λέγει, τῶν Ποιμένων, ὅστις ἔπαιξε τοὺς αὐλοὺς, ἢ καὶ αὐλίζετο (ἑκατοίκει) εἰς τὰ χωράφια, ἐπειδὴ ἠξιώθη νὰ ἰδῆ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν τὸν παμμακάριστον Τόκον τῆς Παναμώμου Νύμφης καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τὰς τάξεις τῶν ἀσωμάτων Ἄγγέλων, αἱ ὁποῖαι ὕμνουν καὶ ἐδοξολογοῦν τὸν Βασιλέα Χριστόν, ὅστις ἐσαρκώθη χωρὶς σπορὰν ἀνδρός· «**Ἐ**ξαίφνης, φησὶν, ἐγένετο σὺν τῷ Ἄγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόθεν τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων “**Δ**όξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία” (Λουκ. β’ 13)· ἐπειδὴ, λέγω, ἠξιώθη ὁ ἀγροτικὸς ἐκεῖνος χορὸς τῶν Ποιμένων νὰ ἰδῆ τοιαῦτα τεράστια ἐθαύμαζε, καθὼς ἦταν πρέπον νὰ θαυμάζη, καὶ ἐκλονεῖτο κατὰ νοῦν, καταπληττόμενος ἀπὸ τὸν ξένον τρόπον τοῦ Μυστηρίου.

Διότι πῶς δὲν ἦτον ὁ τρόπος τοῦ Μυστηρίου ξένος, ὑπερφυσικὸς καὶ παράδοξος, ἐνῷ παιδίον μὲν ἐγεννήθη χωρὶς σπορὰν ἀνδρός, ἡ δὲ τοῦτο γεννήσασα Μήτηρ ἐφυλάχθη Παρθένος καὶ μετὰ γέννησιν;

Ὁθεν, ἂν εἰς τοὺς Ἄγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους, καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀνώτατα Χερουβὶμ καὶ Σεραφὶμ θάμβος καὶ ἐπληξιν προξενεῖ τὸ παράδοξον τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας Μυστήριον, πῶς δὲν ἠθελαν ἐκπλαγῆ ἄνθρωποι ἄγροικοι, καταγινόμενοι εἰς ποιμνία καὶ αὐλοὺς καὶ συραύλια, ὅταν ἠξιώθησαν νὰ ἰδοῦν τὸ τοιοῦτον φοβερόν καὶ ἀπόρρητον Μυστήριον;

Ὁ δὲ ἀνώνυμος ἐρμηνευτὴς λέγει, ὅτι οἱ Ποιμένες ἐκλονήθησαν καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ τὴν ἐμφάνειαν καὶ ὄπτασιαν τῶν Ἄγγέλων, πρὸ τοῦ ἀκόμη νὰ ἰδοῦν τὸν Χριστόν.

Καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἀπὸ αὐτὴν ἐφοβήθησαν, ὡς γράφει ὁ θεῖος Λουκᾶς λέγων· «**Κ**αὶ ἰδοὺ Ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέβλεπεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν» (Λουκ. β’ 9).

Ὁ μόνον δὲ οἱ Ποιμένες, οἱ θεωρήσαντες ἐθαύμασαν καὶ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ οἱ μὴ ἰδόντες μὲν, ἀκούσαντες δὲ τὰ λόγια τῶν Ποιμένων, ἐθαύμασαν· «**Π**άντες, λέγει, οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν Ποιμένων πρὸς αὐτούς» (Λουκ. β’ 18).

Διὰ ποίαν δὲ αἰτίαν ὁ Ἄγγελος ἐφάνη εἰς τοὺς Ποιμένας, καὶ διὰ τί ἐδιάλεξεν αὐτοὺς ὁ Θεός, ὅρα ταῦτα εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν τοῦ Τροπαρίου τῆς ζ΄ ᾠδῆς, τοῦ λέγοντος· «Ποιμένες ἀγραυλοῦντες»...

* * *

Τροπᾶριον α΄ τῆς ᾠδῆς Ζ΄

... **Λέγει λοιπόν**, ὁ θεῖος Κοσμάς, ὅτι οἱ Ποιμένες οἱ ἀγραυλοῦντες ἔτυχον μίαν ἐκστατικὴν φωτοχυσίαν καὶ θεοφάνειαν. Ἀγραυλοῦντες δὲ κυρίως μὲν εἶναι οἱ εἰς τὸν ἀγρὸν αὐλοῦντες καὶ παίζοντες τὸ συραύλιον, κατὰ τὸν Ζυγαδηνὸν Εὐθύμιον, ἢ, κατὰ τὸν Θεοφύλακτον, οἱ αὐλοῦντες ἄσματα ἀγροτικὰ καὶ συνήθη εἰς τοὺς ἀγροίκους ἀνθρώπους¹. καταχρηστικῶς δὲ τὸ «ἀγραυλοῦντες» φανερώνει τοὺς εἰς τὸν ἀγρὸν διατρίβοντας καὶ διάγοντας, κατὰ τὸν Θεοφύλακτον καὶ Εὐθύμιον.

Πῶς δὲ ἔτυχον οἱ Ποιμένες τὴν ῥηθεῖσαν ἐκστατικὴν φωτοχυσίαν;

Διότι, δόξα μὲν Κυρίου ἔλαμψεν αὐτούς, ἥτις ἦτον ἓνα Φῶς Θεϊκόν, κατὰ τὸν Εὐθύμιον· Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐφάνη εἰς αὐτούς, ὅστις καὶ ἔλεγεν· «**ᾠ** ποιμένες τῶν ἀλόγων προβάτων, ὑμνήσατε καὶ δοξολογήσατε τὸν Θεόν· διότι ἐγεννήθη εἰς ἐσᾶς ὁ Χριστός, ὅστις εἶναι Θεὸς τῶν Πατέρων ὑμῶν».

Οὕτω δὲ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ γέγραπται, ὅτι εἶπεν ὁ Ἄγγελος εἰς τοὺς Ποιμένας· «**Ἰ**δὸν εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαβὶδ» (Λουκ. β΄ 10).

□

(*) Διὰ τοῦτο ὁ ἴδιος Θεοφύλακτος ἀλληγορικῶς ἐρμηνεύων τὰς ἀγραυλίας τῶν Ποιμένων λέγει· «**Οἱ** Ποιμένες οὗτοι σύμβολον εἰσὶ τῶν Πνευματικῶν Ποιμένων, τῶν Ἀρχιερέων. **Δ**εῖ οὖν τοὺς Ἀρχιερεῖς φυλάσσειν τὴν ποιμνὴν αὐτῶν καὶ ἀγραυλεῖν· τουτέστιν ἄδειν πνευματικὰ τινα, καὶ διδάσκειν τὸν λαόν· καὶ οὕτως ἀξιωθήσονται θείων θεαμάτων καὶ ἀκουσμάτων».